

Svoboda slova na internetu

(Úvaha)

Slovo, aneb důležitost komunikace.

Slova jsou činy moudrosti. – Vladislav Vančura

Slova jsou k tomu, aby vysvětlovala naše myšlenky. – Molière

Slovo je základem komunikace, je v dnešní době důležitá? Jaká je na internetu?

V lidské populaci je vše založeno na komunikaci mezi dvěma jedinci a mezilidských vztazích, neboť jak už řekl Aristoteles, *člověk je od přirozenosti tvor společenský*. Tento citát platí i pro dnešní technicky vyspělou dobu. Do mezilidských vztahů mohou vstupovat různé situace. Schopnost, jak tyto nově vzniklé situace řešit, je ovlivněna především povahou a inteligencí daného jedince.

Celý náš život je založen na komunikaci s vnějším prostředím. Je pro nás tedy velice důležité nejen dát správně najevo, co si myslíme nebo co bychom chtěli, ale především pochopit co se nám lidé v naší blízkosti snaží sdělit.

Vlastnit dobré komunikační dovednosti je důležitý základ pro život v lidské společnosti. Člověk se i v dnešní technicky vyspělé době dostává každý den do situací, ve kterých musí jednat s druhými lidmi a ve kterých vše stojí na vzájemném vyjednávání. Mnozí se snaží využívat své komunikační dovednosti ve svůj prospěch. Přitom by si každý měl být vědom toho, že svět je jedno velké divadlo, kde všichni stojí na jeho pódiu a na každém člověku záleží, jak dobře a přesvědčivě svou roli zahraje.

Důležitost internetu a dalších moderních komunikačních prostředků.

Internet, mobil a televize současné době bezpochyby vévodí. Bez mobilu a internetu si snad drtivá většina z nás nedovede představit, že by vůbec fungovala. Obliba a důležitost internetu každým rokem roste. V současnosti ho používá 3,6 milionů Čechů. Internet je nejvyužívanější médium moderní doby, kde můžeme získat informace skoro ze všech odvětví. Jeho pomocí komunikujeme se svými přáteli, jeho pomocí se vzděláváme.

Historie Internetu

Je spojena se vznikem počítačů po roce 1945 a následně počítačových sítí, které jim umožnily vzájemně komunikovat. Toto rozšíření síťování začalo tvořit myšlenku ***globální síť, která byla nazvána Internet.***

Až do poloviny osmdesátých let se internet rozvíjí pozvolným samospádem, omezen především na vládní a vojenské organizace. Významnou posilu dostává internet v polovině osmdesátých let, kdy se k němu začínají připojovat americké univerzity. Jen pro představu – v roce 1984 bylo k internetu připojeno pouhých tisíc počítačů, zatímco o osm let později byla prolomena hranice miliónu.

Vytvoření páteční sítě NSFNET podnítilo další připojování do internetu – ten se stává otevřenou doménou pro vzdělávání a výzkum. Postupně se do internetu připojují všechny významnější americké univerzity a výzkumné ústavy.

V té době převládla v USA myšlenka chápající internet jako odrazový můstek pro další růst americké ekonomiky. Do provozní sféry internetu vstupují komerční společnosti. Proces komercializace internetu je tak završen a od roku 1993 můžeme o Internetu uvažovat v obou hlavních směrech – akademickém i komerčním.

Od roku 1993 prožívá internet v USA veliký rozmach. O dva roky později, v roce 1995, je na internet připojen dvojnásobek počítačů s porovnáním s rokem 1993 – jde již celkem o dva miliony počítačů.

Počátkem devadesátých let do hry vstupuje i český internet – ne snad, že by nějak ovlivnil dění na světovém internetu, ale vznikl a propojil se se světem a začal jím být ovlivňován.

U nás se těšil velké popularizaci, byl založen portál Seznam.cz, který také později zavedl službu E-mail.

V roce 1996 mělo internet ve světě již 55 milionů uživatelů a v roce 2010 využívalo internet již přes 2 miliardy uživatelů.

Komunikace na internetu, jak se využívají jeho služby a sítě?

Co je Internet? Je to globální počítačová síť, která je rozšířena po celém světě. Pro všechny lidi znamená důležitou, bezproblémovou a rychlou komunikaci na sociálních sítích, poskytuje různé služby a informace v mnoha oblastech.

Mezi nejnámější sociální sítě, patří facebook, twitter, web, blog, lidé.cz, skype. Pomocí těchto sociálních sítí se lidé na internetu sdružují. Můžeme na nich poznat spoustu nových přátel, ale i mnoho nepřátel, kteří zneužívají důvěry druhých. Mezi tyto lidi patří např. pedofilové, vrazi a ti, kteří si připisují jinou identitu.

Mezi nepoužívanější služby Internetu patří Seznam.cz, Centrum.cz, Google, Yahoo, E-mail, Wikipedie, ICQ, a mnoho dalších stránek.

Jak je možno internetu využít? Jeho nabídka je velmi pestrá. Používají ho všichni jeho uživatelé, například -zdravotně postižení, podnikatelé, studenti a jiní. Potřebují ho k podnikání, ke studiu a dalšímu vzdělávání se, k hledání informací o zdraví, k hledání práce, posílání životopisu online, ke hraní, stahování počítačových her a hudby, ke čtení online knih, novin a časopisů, k vyhledávání informací o zboží a službách, k vyhledávání služeb týkajících se cestování a ubytování atd.

K nejpopulárnějším činnostem na internetu patří komunikace, diskuse, telefonování a vyhledávání informací.

Internet může také vstoupit do přímých událostí, pomocí rychlého šíření informací, díky kterému ovlivnil i proces demokracie v Tunisku a v Egyptě, kde byly revoluce organizovány přes twitter a facebook.

Znamená to snad, že je bezproblémovým médiem? Zajisté není, podílí se také na šíření nepravdivých či zkreslených informací a často deformuje realitu. Proto by uživatelé měli být schopni posoudit a rozebrat všechny informace.

Lidé by si měli být vědomi toho, že mohou na internetu šířit své názory ať již v diskusích, na vlastních webech či blogu. Současně ale musejí respektovat práva druhých a zákony, které v demokratické společnosti platí. *Již T. G. Masaryk říkal, že demokracie je diskuse. Možnost kriticky šířit své názory na aktuální společenská témata.*

Výhody a nevýhody komunikace na internetu

Webové stránky se staly opravdu populárními, je zajímavé připomenout, jaké jsou jejich výhody a nevýhody komunikace.

Výhodou internetu je jistě rozšířenost a prostor pro prezentaci své práce bez nutnosti návštěvy obchodu či kanceláře nějaké organizace, popřípadě čekání ve frontě, pro nějakou drobnou informaci na úřadech. Za normálních okolností jsou stránky přístupné 24 hodin denně, a tak se zájemce o služby nemusí starat o provozní dobu firmy.

Mezi nejdůležitější výhody patří nabídka služeb, informací a práce, o kterých jsme se již zmínily při využití internetu, našly by se i další:

- Celosvětová dostupnost - je možné podívat se kdykoliv a odkudkoliv.
- Snadná navigace pomocí odkazů. Procházením webu lze získat požadované informace snadno a rychle.
- Aktualizace umožňují udržovat webové stránky stále aktuální.
- Snadné ovládání potěší i slabší uživatele.
- Rychlá komunikace probíhá především prostřednictvím elektronické pošty, E-mailu.
- Přímý prodej přes tzv. E-shop, umožňuje nakupovat z pohodlí vašeho domova.

Mezi největší nevýhody patří skutečnost, že stále nemají přístup na internet všichni. Nejhůře jsou na tom malé vesnice a obce. Někteří lidé, zejména starší generace, počítače a internet neuznává. Také s nimi, bohužel, neumějí zacházet.

Další nevýhodou je jeho zneužívání. Kriminalita na internetu zahrnuje šíření textů s rasistickým nebo jinak nenávistným podtextem. Dále šíření poplašných zpráv a pornografie.

Facebook je posetý skupinami propagujícími rasismus a násilí. Síť je však plná skupin postavených proti romské menšině, což je bohužel fakt. Zcela nejkontroverznější je v tomto případě šíření dětské pornografie, kdy tam pedofilové vkládají obrázky nebo videa.

Facebook tyto stránky maže, uživatelé by je měli nahlašovat a společně proti podobným činnostem bojovat.

Díky internetu se také rozšířila mezi mladými kyberšikana, urážky a pomluvy a nadávky.

Co je to vůbec kyberšikana? Je to druh šikany, který využívá elektronické prostředky, jako jsou mobilní telefony, e-maily, skype, facebook, blogy a jiné sociální sítě k tomu, abyste mohli někoho na internetu zesměšňovat, osočovat, nadávat mu, nebo ho ponižovat.

Kyberšikana je na internetu jedna z nejhorších možností zneužívání svobody slova!

Kyberšikana se dá vnímat mnoha způsoby. Člověka do budoucna buď posílí anebo pohlčí. Nejvíce to odnášejí děti a v dnešní době zejména dívky kvůli svému vzhledu nebo postavě. Ne každý takový tlak dokáže unést. Někdo to vezme, jako boj, ve kterém může vyhrát anebo prohrát a tím úplně ztratit svou osobnost. Záleží na tom jaký je člověk uvnitř, zda psychicky unese, když si s ním chce někdo jen pohrát, anebo ho donutit, aby si ublížil.

Co dokáže udělat kyberšikana na internetu? Dokážeme slovy i zabít?

„Dvanáctiletá dívka prožívala rok šikany na internetu, spáchala sebevraždu skokem z rampy na opuštěném místě. Proč o tom s nikým nehovořila? Proč se nikomu nesvěřila? Nemyslíte si, že díky internetu vážně živá komunikace? Copak již neumíme o svých problémech normálně komunikovat se svými rodiči, kamarády, přáteli či učiteli?“

Jakou moc měla svoboda slova v tomto případě?

Bohužel je na internetu spousta šikany. Když se připojíte na „chat,“ tak jsou tam lidé, kteří se nabízejí, nebo kteří vám zaplatí kredit jen za to, abyste se ukázali na webkameře nazí.“

Má aspoň někdo šanci se vypořádat s kyberšikanou? Je vůbec možné, aby si člověk nedělal nic z toho, že ho ostatní anonymně urážejí? Když něco takového o sobě čte, uvědomí si, jak je komunikace obtížná, jak je vlastně nepochopitelné, co děláme, jak se k sobě chováme.

Proč je i díky internetu mezi dospělými, ale i mezi dětmi tolik zla, nenávisti, závisti, šikany? Kdo za to může? Říká se, že je to dobrou. ***Podle nás je to tím, že již neumíme mezi sebou komunikovat, dostává se nám málo lásky a pozornosti, neumíme přijmout kritiku, neumíme odpouštět.***

Kromě kyberšikany se na internetu také objevuje „stalking.“ Pojem stalking souvisí s vyhrožováním. Jedná se o úmyslné slovní pronásledování a obtěžování jiné osoby, u níž útočník snižuje kvalitu jejího života a ohrožuje její bezpečnost. Je to nejčastěji opakované a dlouhodobé zasílání emailů, SMS, dopisů, telefonování, vydírání a podobně. ***Zde svoboda slova již omezuje osobní svobodu a i soukromí.***

Závislost na internetu včetně anonymity

Závislost na internetu může obrátit život vzhůru nohama! V minulém století ještě neexistoval, dnes se bez něj pomalu neobejdeme. Řeč je o virtuálním světě, kyberprostoru, světě počítačových her a internetu. S novými technologiemi stoupá nebezpečí, že se nám ve virtuálním světě natolik zalíbí, že ztratíme kontakt s tím přirozeným.

Když člověk již není schopen emočního a sociálního kontaktu mimo počítačový svět a fungovat ve světě přirozeném, vyhýbá se mu, tehdy se může jednat o počínající závislost.

U dětí jde hlavně o to, aby v rodině existovalo lidské zázemí a živá komunikace, ke které by ta virtuální byla pouhým doplňkem. Pokud tomu tak není, je rodina dysfunkční.

Proč právě internet je líní rozličných buřičských myšlenek? Důvod je zcela prostý, pod rouškou anonymity se nemusíme bát kritiky nebo posměchu. „**Paní anonymita**“ - je zástěrka, za kterou schováváme. Anonymita na internetu?

Anonymita na internetu je jen sen, z něhož bychom se měli probudit. Lidé si myslí, že internet je skutečně anonymní. Proč bychom nemohli přispět do nějaké diskuze pod přezdívkou, nebo si dát rovnou cizí jméno? „Vždyť nás nikdo dohledat nemůže, je to stoprocentně bezpečné,“ míní někteří. Ne vždy je to však pravda. Profesionálové si asi budou klepat na čelo, protože vědí své. Pro obyčejné lidi se základní znalostí počítače anonymita opravdu neexistuje.

Lidé neumí používat programy proti zanechávání stop, neumí si to zabezpečit a mnohdy počítají s tím, že jim jen prostá změna přezdívky, nebo registrace pod falešnými údaji pomůže. Ve skutečnosti všude zanecháváme nějaké stopy. Při vyhrožování si lidé často zakládají jen nové emaily na českých portálech. To je chyba. Policii dá daleko více práce zjišťování identity majitele emailu, založeného na zahraničním portálu, než na českém.

Pojem svobody slova a cenzury

„Svoboda slova by měla být jedním ze znaků demokracie“.

Jak bychom definovali svobodu slova na internetu? Po chvíli pátrání nám odpoví inteligentní „paní Google“ nebo světový „chytrák Wikipedie“. Svoboda slova je možnost nebo schopnost vyjadřovat se, rozhodovat se a jednat „podle své vůle“ a nést za to přiměřenou odpovědnost.

Svoboda vždy byla, je a vždy bude obdivuhodná. Je krásná, lidé po ní touží, a když ji mají, neváží si jí. A proč? Mnozí nikdy nepoznali opravdovou nesvobodu nebo dokonce otroctví. Již starověcí Athéňané věřili, že síla přesvědčování je nejtrvalejší silou v lidské kultuře, a jako taková nemůže a nesmí být potlačována.

Co je svoboda slova podle paní E. B. Hall, která psala životopisy? Uvedla „*Neschvaluji, co říkáte, ale až na smrt budu bránit vaše právo to říkat*“. Tento výrok se nesprávně připisuje Voltairovi. Výroků a definic o svobodě slova je mnoho. Například výrok francouzského spisovatele (J. J. Rousseau): „*Nikdy jsem si nemyslel, že by svoboda člověka záležela v tom, aby dělal, co chce, nýbrž spíš v tom, aby nikdy nedělal, co nechce.*“

Je možné, aby všichni lidé mohli svobodně vyjádřit svůj názor, aniž by někdo neprotestoval? Asi by se to mnohým nelíbilo. To vystihuje anglický spisovatel (J. S. Milton): „*Svoboda jednoho končí tam, kde začíná svoboda druhého.*“ Myslíme si, že je nutné rozlišit, kdy je to jen projevený názor a kdy je to již útok na někoho jiného.

Od začátku lidských dějin se lidé hlásili o svobodu slova, ale vždy tu byl někdo, kdo je umlčel. Slova totiž často ubližují, protože jsou naší největší zbraní. Za svobodu slova, svůj názor, svou pravdu bylo umučeno, upáleno a popraveno mnoho lidí. (Ježíš, Mistr Jan Hus, Jordano Bruno atd.)

Internet, aneb svoboda slova v současnosti.

Do jaké míry je to ještě svoboda a kdy již hraničí s porušováním norem?

Svoboda slova na internetu je úžasný fenomén svobodné výměny a získávání informací, který na něm existuje, za několik let může zmizet, nebo bude natolik zneužíván, že se změní v cenzurovaný systém. Co znamená cenzura?

Slovo cenzura pochází z latinského „ *censor*“, což byl úředník, který měl za úkol sčítání obyvatel a dohlížení na morálku. Cenzura je kontrola a omezování sdělování informací – ať už předávaných mluveným slovem, tiskem nebo dalšími formami vyjadřování. Bývá zřizována státem, náboženskou organizací, armádou, vedením firmy apod.

Dnes má cenzura mnoho podob a jednou z nich je i omezení projevu svobody slova na internetu. Svoboda slova na internetu je částečně omezována a kontrolována svými zřizovateli, co by se mohlo zpřístupnit nebo prohlížet na internetových stránkách či sociálních sítích. Musí být svoboda slova omezována? Asi ano, hlavně kvůli zneužívání a kriminalitě.

Cenzura na internetu v Evropě i jinde ve světě

Internetová cenzura bývá definována jako kontrola, filtrování nebo potlačování informací na něm publikovaných. Otázkou však zůstává, nakolik je opravdu možné internet důsledně cenzurovat. V Čechách se s první (oficiální) cenzurou internetu setkáváme v roce 2008. Operátor společnosti Vodafone blokoval u všech svých zákazníků přístup ke stránkám s nelegálním nebo nevhodným obsahem. Za nevhodný obsah označil erotiku, násilí, drogy, alkohol, šíření rasismus a dětskou pornografii. Na jakých základech a podle jakých pravidel byly stránky blokovány, zůstalo utajeno.

Cenzurou internetu ve světě se zabývá několik organizací. Přibližně ve 12 státech se snaží o totální kontrolu nad internetem. Mezi tyto země patří třeba Čína, Kuba, Egypt, Írán, KLDK aj. Tamní cenzury znemožňují obyvatelům přístup ke všem informacím.

Na hranici cenzury a pronásledování uživatelů internetu jsou země, mezi které patří například Rusko, Turecko, Thajsko, s velkým podivem Austrálie. Austrálie se dokonce chystá zavést gigantický systém filtrování internetu ve snaze chránit své občany.

Jakkoli se může zdát, že se státům v Evropě internetová cenzura poněkud vyhýbá, není tomu tak. Ve všech zemích v určité míře funguje.

Cenzura na internetu ano, či ne? Tak o tom bude jednat Světový kongres Mezinárodní telekomunikační unie v Dubaji koncem ledna 2014. Sejdou se zde zástupci téměř 200 vlád a diktatur, které volají po reformě.

Spor bude samozřejmě o svobodě slova, o svobodném přístupu k informacím, o rozvoji podnikání na internetu atd. Mezi nejspornější návrhy patří i (likvidační tlačítko) pro internet. Velké telekomunikační společnosti se již spojily s některými totalitními režimy, aby omezily on-line svobodu.

Mraky černé se stahují nad internetem, tak jak ho známe. Možná, že našim dětem budeme vyprávět o době, kdy byl ještě relativně svobodný.

Příklady cenzury na internetu z některých zemí.

Vietnamská komunistická strana například v září spustila svoji vlastní verzi sociální sítě facebook, která je v zemi jinak zakázaná.

Vzhledem k tomu, že službu poskytuje stát, jsou všechny osobní informace jejích uživatelů přístupné místním autoritám.

Ty v nedávné době postavily před soud čtyři protirežimní bloggery, kteří byli následně odsouzeni na šestnáct let odnětí svobody.

Nejvíce slyšet je dnes o cenzuře v Číně. Číslo odsouzených v souvislosti s internetem je však tak vysoké (cca 5400 lidí), že není těžké posoudit, čeho se Čína skutečně bojí. ***Bojí se svobody slova, které by bylo počátkem konce jejich komunistického režimu.***

Stejný problém mají na Kubě a v dalších zemích s podobným režimem. V roce 2007 představila kubánská vláda nový internetový vyhledávač. Má však jeden háček. Nalézt jdou převážně projevy prezidenta Fidela Castra, stránky vládních organizací nebo weby zabývající se turistikou. Na internetové stránky mimo Kubu vyhledávač „surfaře“ nepustí. Na Kubě má přístup k internetu méně než 2 % obyvatelstva. Pro emaily existují veřejně přístupné terminály, z nichž ovšem nejde surfovat po internetu. Cenzura je zde natolik striktní, že se soukromé osoby nesmějí trvale připojit na internet bez zvláštního povolení.

V těchto zemích je svoboda slova chápána jako nebezpečný element, nikoli jako element tvořivý.

Klady a zápory svobody slova na internetu

Ke kladům patří možnosti vzdělávání, práce, poskytování výše zmíněných informací a služeb. K záporům patří zneužívání, kriminalita, šikana, stalking, rasizmus, šíření pornografie atd.

Problémy by měly řešit zákony a soudy, které by měly nařídít poskytovatelům zablokovat ilegální stránky. Svoboda informací je spojená s ochranou práv na svobodný projev. Stát by měl jako první chránit a podporovat svobodu občanů.

Pod zástěrkou zneužívání svobody slova, či projevu přeci neklesneme k jejímu zákazu nebo dokonce k trestům odnětí svobody a smrti, jako to dělají v Číně.

Do jaké míry je svoboda slova médií v České republice? Na internetu se dočteme v komentářích k některým zprávám z tisku, že jsou překroucené, že se nezakládají na pravdě, do jaké míry tedy mají novináři svobodu slova, aby se nemuseli bát o své místo?

Kdyby nebylo svobody slova na internetu, ani bychom se nedozvěděli, co jiná média zatajila nebo překroutila.

Jak je na tom se svobodou slova na internetu dnešní mládež?

Proč ji už nebaví komunikovat tváří v tvář? Proč raději komunikujeme přes počítače, místo toho, abychom trávili čas v přírodě se svými přáteli a vnímali její krásu. Žijeme ve virtuálním světě, kdy nám internet nahrazuje, skutečné kamarády, reálný svět a mnohdy i lásku.

Čím to je? Jsme k sobě přes internet upřímnější? Jsme natolik sobečtí, že nepotřebujeme mít vedle sebe přátele? Jsme jenom líní zvednout „zadek“ od počítače a sejít se, nebo nás úplně pohlcuje technika a závislost na ní?

Technika na školách? Proč by se vůbec měly používat tablety při hodinách? Máme již hodiny s počítači. Myslíme si, že starý způsob učení nás donutí více se připravovat, ale hlavně psát na papír. ***Psaní pouze na klávesnici by mohlo mít katastrofální následky.*** Je nám jasné, že se tomu nevyhneme, ale zatím bychom ponechali rozhodně osvědčený způsob výuky.

Proč?

Protože jinak zmizí živá komunikace a s ní i skutečná svoboda slova!

Myslíme si, že je svoboda slova na internetu pro nás všechny velice důležitá, ať už zde jsou pro nebo proti. Dotýká se demokracie, vstupuje do mnoha procesů ve společnosti a přesto, že s námi někdy manipuluje, dáváme jí zelenou.

Obáváme se, že mluvená svoboda slova u mladých pomalu umírá, doufejme, že alespoň ta na internetu vydrží.

Lenka Svobodová, Aneta Karalová a Martina Marešová, Střední lesnická škola a Střední škola sociální Šluknov, T. G. Masaryka 580, 407 47 Šluknov

